

Τεχνική υποστήριξη για την εφαρμογή μεταρρυθμίσεων που υποστηρίζουν την ανάπτυξη οικογενειοκεντρικών υπηρεσιών Πρώιμης Παρέμβασης στην Ελλάδα

Συμφωνία επιχορήγησης αρ. 101048313

Πακετο εκπαίδευσης στην οικογενειοκεντρικη πτππ για εργαζομενους υπηρεσιων ΠΠΠ

PPT 4: Πρώιμη Παιδική Παρέμβαση : Πλαίσιο, κατευθυντήριες Αρχές και Πρακτικές- προς μία Αλλαγή Παραδείγματος

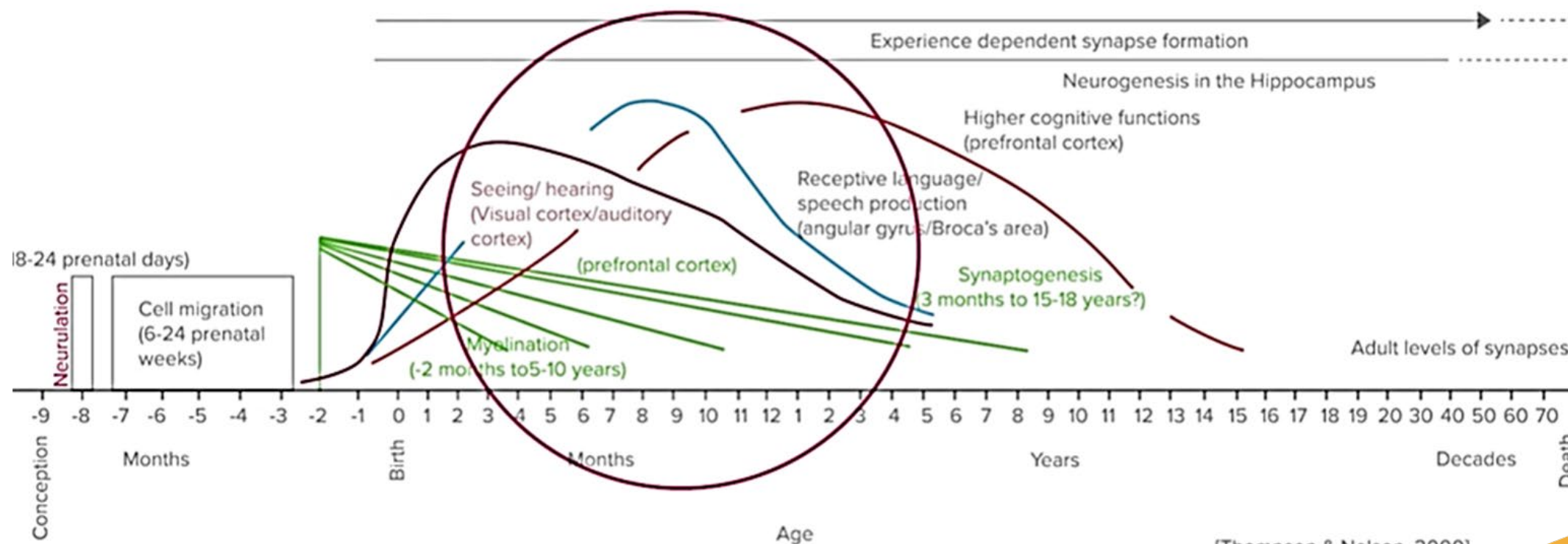
Με τη χρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Επιστημονικά Δεδομένα/ Νευροανάπτυξη

200.000.000 παιδιά παγκοσμίως
δεν καταφέρνουν να φτάσουν το
αναπτυξιακό τους δυναμικό
στα 5 πρώτα χρόνια ζωής.

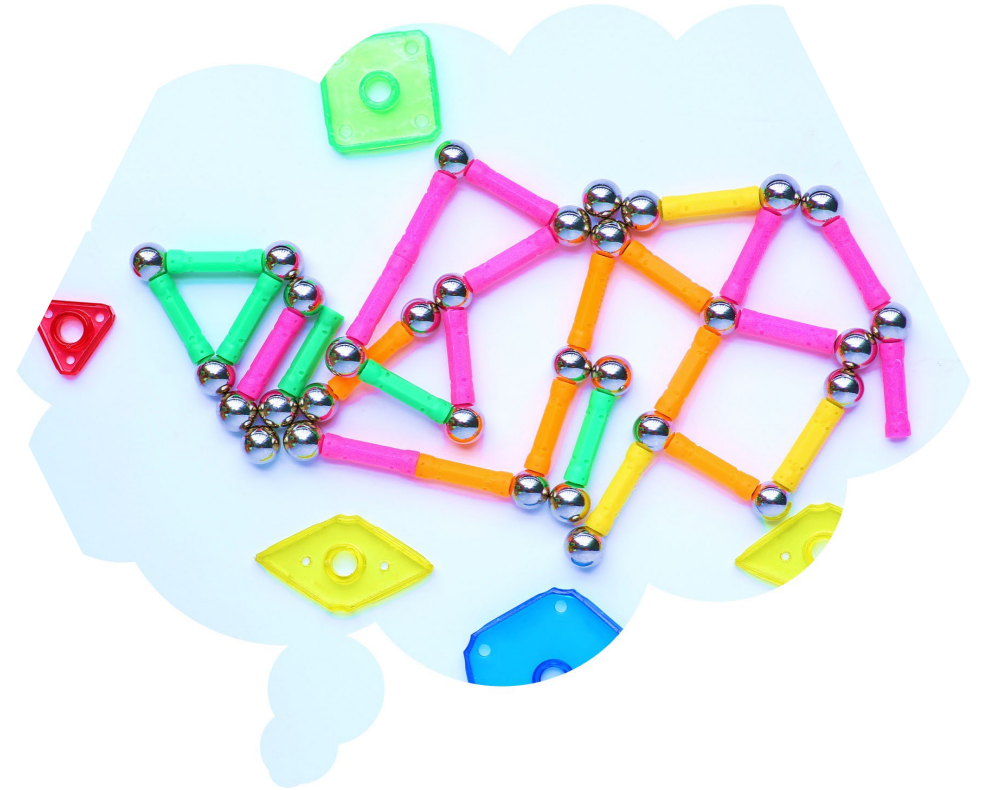
Human Brain Developmet

[Thompson & Nelson, 2000]

Νευροπλαστικότητα

Η Νευροπλαστικότητα έχει να κάνει με την ικανότητα του νευρικού συστήματος σε κυτταρικό, μεταβολικό και ανατομικό επίπεδο **να αλλάζει μέσω της εμπειρίας**

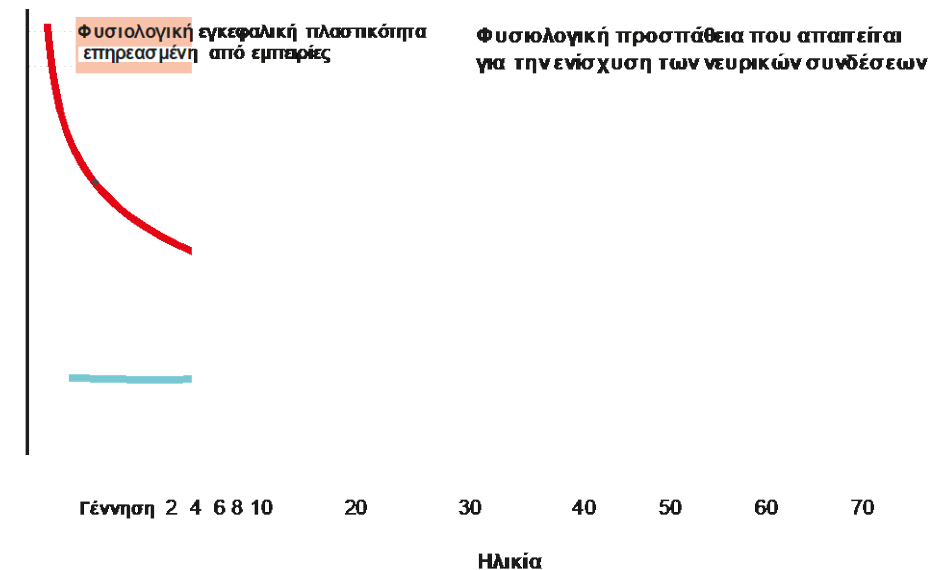
Νευροπλαστικότητα- ο κατάλληλος Χρόνος

Αυτή η ικανότητα μεταβάλλεται με την πάροδο του χρόνου και είναι γνωστό ότι

όσο μικρότερο είναι το παιδί τόσο μεγαλύτερη είναι η ικανότητα του νευρικού συστήματος να αλλάζει.

Nelson, 2000

Μείωση της ικανότητας του εγκεφάλου για τροποποίηση και συμπεριφορά με την πάροδο του χρόνου

Πηγή: Levitt, P. (2009). Πηγή: Center on the Developing Child at Harvard University. Core concepts in the science of early childhood development, <http://www.developingchild.harvard.edu>. Αναπαράγεται με την άδεια του συγγραφέα.

Νευροπλαστικότητα & Πρώιμη Παρέμβαση

Η βάση στη λογική της **Πρώιμης Παιδικής Παρέμβασης**

Νευροπλαστικότητα

European Association of Service providers
for Persons with Disabilities

Νευροανάπτυξη

Ενδογενείς Παράγοντες

Εξωγενείς Παράγοντες

ΝΕΥΡΟΑΝΑΠΤΥΞΗ

Νευροανάπτυξη – το κατάλληλο Περιβάλλον

Νευροανάπτυξη & Πρώιμη Παρέμβαση

The Still Face Experiment

European Association of Service providers for Persons with Disabilities

Still Face Experiment: Dr. Edward Tronick

Κοινοποίηση...

Περισσότερα βίντεο

0:01 / 2:49

YouTube

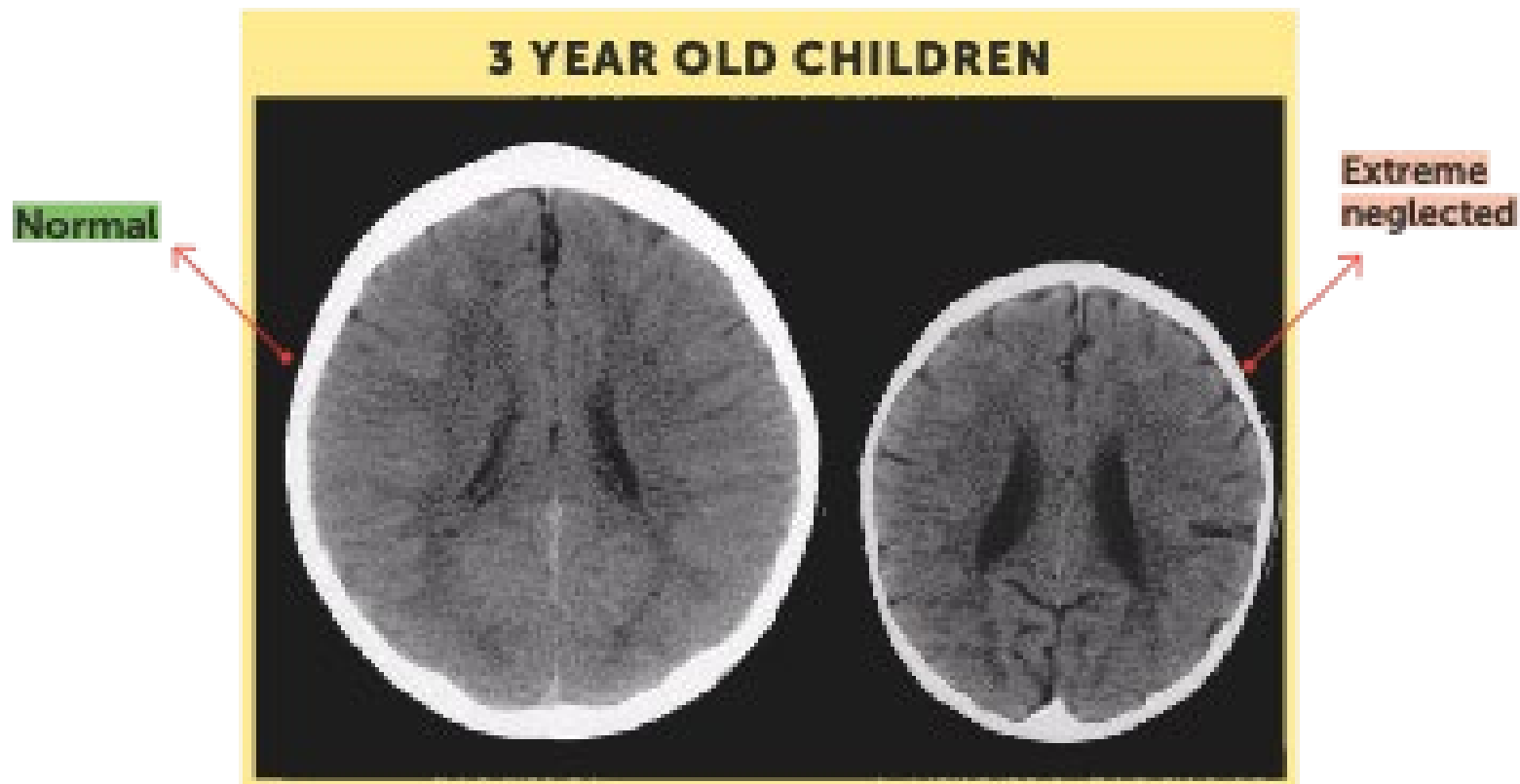
Νευροανάπτυξη & Πρώιμη Παρέμβαση

Ένα **φτωχό περιβάλλον** συνδέεται με άλλους **παράγοντες κινδύνου** ή νευροαναπτυξιακής παθολογίας και δημιουργεί προϋποθέσεις για περαιτέρω **δυσλειτουργίες**

Επιπτώσεις σημαντικής παιδικής παραμέλησης στην ανάπτυξη του εγκεφάλου

Νευροανάπτυξη & Πρώιμη Παρέμβαση

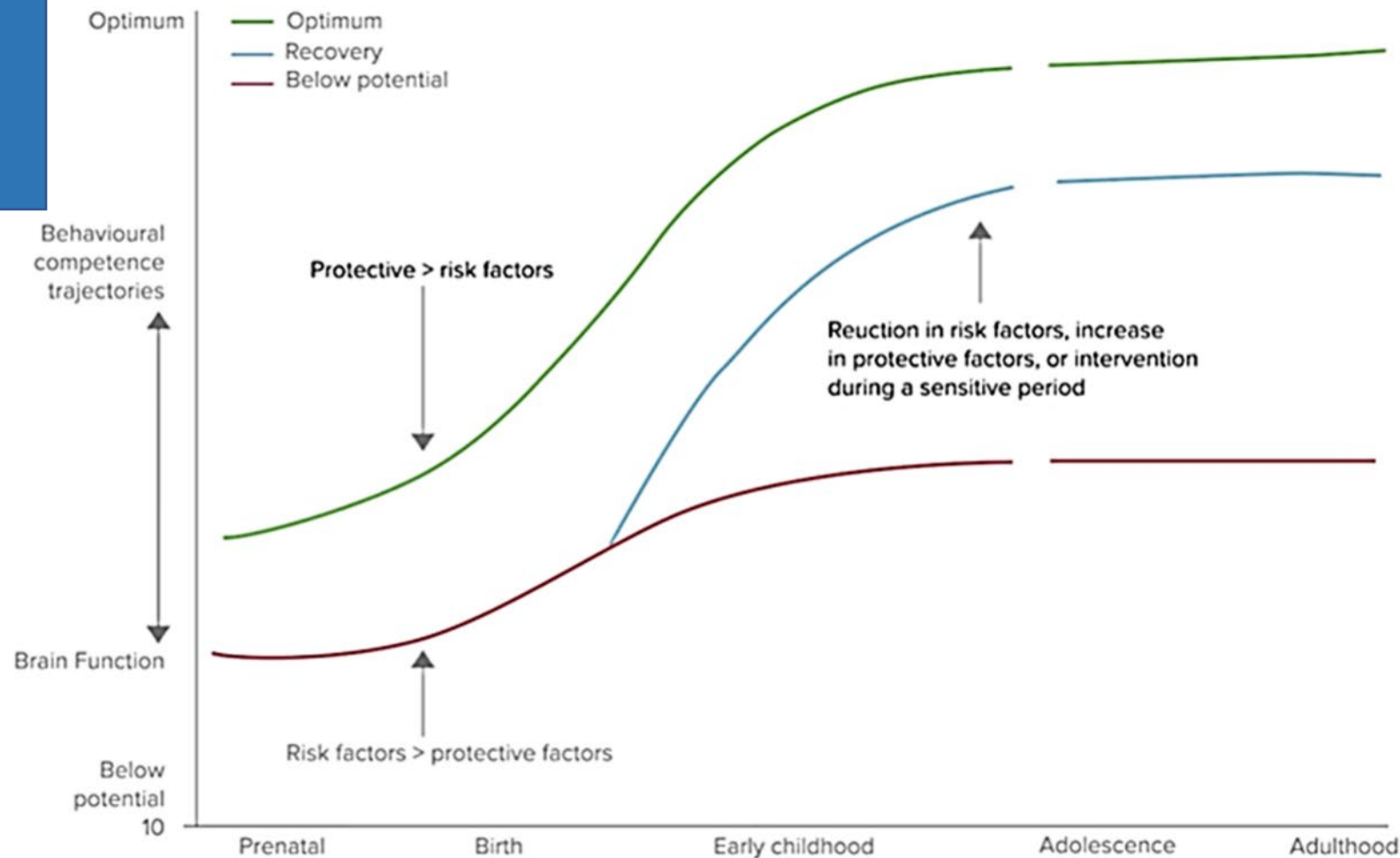

European Association of Service providers
for Persons with Disabilities

Source: Perry, B.D. (2002). Childhood experience and the expression of genetic potential: What childhood neglect tells us about nature and nurture. *Brain and Mind* 3: 79-100. Reproduced with permission of the author.

Το μοντέλο οικολογικής ανάπτυξης

[Walker et al., 2011]

European Association of Service providers
for Persons with Disabilities

Νευροανάπτυξη & Πρώιμη Παρέμβαση

Όλα τα νευροβιολογικά δεδομένα
συνυγορούν στην επίπτωση του
περιβάλλοντος στην ανάπτυξη και ωρίμανση
του Κεντρικού Νευρικού Συστήματος και
εναποθέτουν στην ΠΠΠ την ευθύνη της
βελτίωσης του φυσικού περιβάλλοντος του
παιδιού.

European Association of Service providers
for Persons with Disabilities

ΠΠΠ για παιδιά με αναπηρία ή καθυστέρηση στην ανάπτυξη τους

Η ΠΠΠ παρέχει εξειδικευμένη υποστήριξη και υπηρεσίες σε βρέφη και μικρά παιδιά με αναπηρία ή αναπτυξιακές καθυστερήσεις και τις οικογένειές τους, προκειμένου να βοηθήσει την **ανάπτυξη**, την **ευημερία** και την **συμμετοχή** στην οικογένεια και την κοινωνική ζωή.

Στόχος της ΠΠΠ είναι να διασφαλίσει ότι οι γονείς και οι άλλοι **σημαντικοί ενήλικες** στη ζωή ενός παιδιού με αναπηρία ή αναπτυξιακή καθυστέρηση με εμπειρίες και ευκαιρίες που θα τους βοηθήσουν να αποκτήσουν και να κάνουν χρήση των δεξιοτήτων που χρειάζονται με τρόπο ώστε να έχει νόημα για αυτά η **συμμετοχή** στην καθημερινότητα τους.

Early Childhood Intervention Australia (ECIA), 2016 www.ecia.org.au

Απαραίτητες προϋποθέσεις για την πρωιμη ανάπτυξη & πρωιμη παιδικη παρεμβαση

Συνιστώμενες πρακτικές στην πρώιμη παιδική παρέμβαση

**Συνιστώμενες
πρακτικές που
βασίζονται σε
έρευνες ,
εφαρμόζουν
ποιοτικούς δείκτες
και διεξάγονται από
διεθνώς
αναγνωρισμένους
φορείς**

Οικογενειοκεντρικές βασιζόμενες
στις ρουτίνες παρεμβάσεις

Παρεμβάσεις σε φυσικά
μαθησιακά πλαίσια

Ομαδική εργασία, κατά
προτίμηση υπερεπιστημονική

Συντονισμός και ενσωμάτωση
των υπηρεσιών και των πόρων

Μαθηση & αναπτυξη

European Association of Service providers
for Persons with Disabilities

Αναπτυξη & πρωιμη παιδικη παρεμβαση

πως μαθαίνουν
και
αναπτύσσονται
τα παιδιά

Μάθηση σε πρώιμη παιδική ηλικία

Μάθηση βασισμένη στις ρουτίνες καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου

Η έννοια του σημαντικού ενήλικα/φροντιστή

Η μάθηση σε φυσικά μαθησιακά πλαίσια

Μαθηση & ανάπτυξη

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΡΟΥΤΙΝΕΣ

ΘΕΡΑΠΕΙΑ

VS

Αναπτυξη & πρωιμη παιδικη παρεμβαση

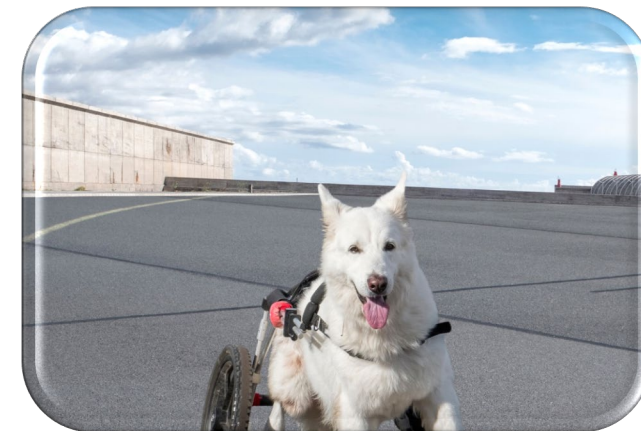
Αναπτυξη & πρωιμη παιδικη παρεμβαση

πως μαθαίνουν & αναπτύσσονται τα παιδιά με αναπηρία

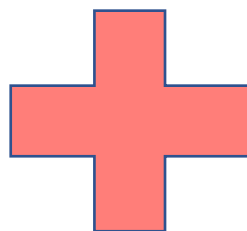
Γονείς περισσότερο παρατηρητικοί

Προσβασιμότητα σε ευκαιρίες

Ασφαλείς
συνδέσεις
(Ανταπόκριση και φροντίδα)

Σχέσεις κλειδιά
(φύση και ποιότητα των σχέσεων)

Επιπλέον βοήθεια και Εξειδίκευση

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΟΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ Carl Dunst

Ευκαιρίες μάθησης
των παιδιών

Στήριξη γονέων

Οικογενειακοί και
Κοινοτικοί Πόροι

European Association of Service providers
for Persons with Disabilities

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΟΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Ποιος έχει τη μεγαλύτερη επιρροή στην ανάπτυξη του παιδιού;

Γονείς

Δάσκαλοι ειδικής αγωγής

Θεραπευτές

Πηγή: Mahoney, G. & MacDonald, J. (2007) Autism and developmental delays in young children: The Responsive Teaching curriculum for parents and professionals. Austin, TX: PRO-ED. Μετάφραση κα απόδοση με την άδεια του συγγραφέα.

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΟΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Για ποιο λόγο;

Η δύναμη της οικογένειας στην ανάπτυξη του παιδιού

Η οικογένεια είναι υπεύθυνη για το παιδί κατά τη διάρκεια της ζωής του

Η επιρροή της οικογένειας στην ανάπτυξη και μάθηση του παιδιού

European Association of Service providers
for Persons with Disabilities

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΟΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

**Δουλεύοντας με
την οικογένεια**

Πρώθηση του αισθήματος ικανότητας και ενδυνάμωσης των οικογενειών

Παρέμβαση βασισμένη στα δυνατά σημεία και τις ικανότητες του παιδιού και της οικογένειας

Πρώθηση της επάρκειας και του αισθήματος αυτοπεποίθησης των φροντιστών

Η ανάπτυξη ικανοτήτων και η ενδυνάμωση, με στόχο την αυτονομία των οικογενειών, είναι ο απώτερος στόχος

European Association of Service providers
for Persons with Disabilities

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΟΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Η οικογενειοκεντρική προσέγγιση δεν εξαρτάται από το πλαίσιο παρέμβασης, ή τον τομέα δραστηριότητας

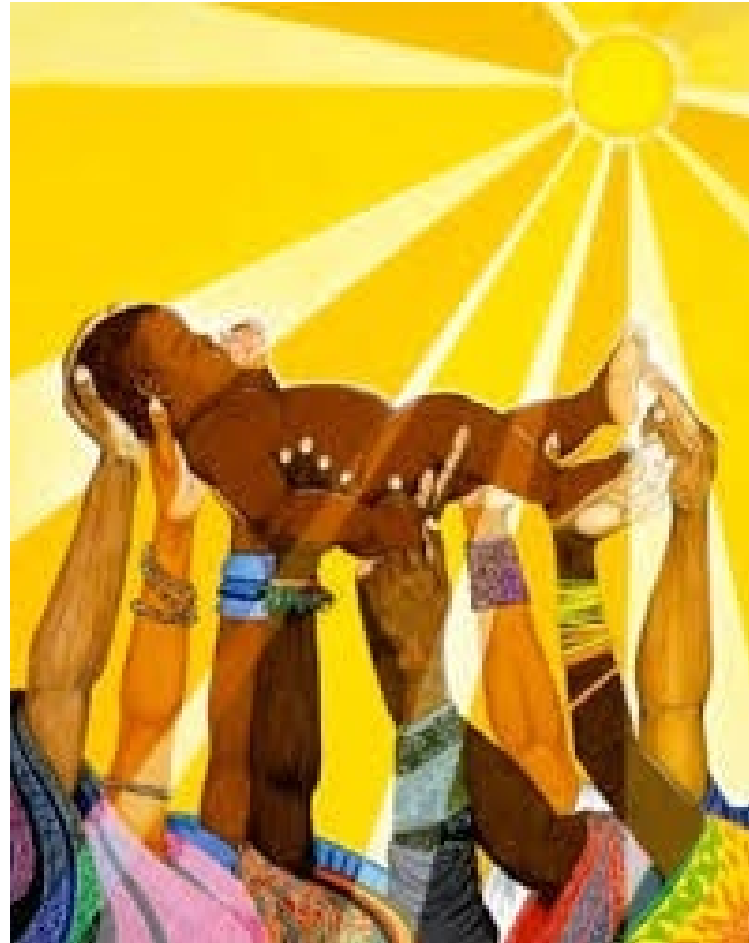
- Παρέμβαση στα φυσικά μαθησιακά πλαίσια του παιδιού και της οικογένειας
- Η παρέμβαση χτίζεται επάνω στα δυνατά σημεία του παιδιού και της οικογένειας
- Παρέμβαση βασισμένη στις ρουτίνες του παιδιού και της οικογένειας
- Παρέμβαση βασισμένη στους κοινοτικούς πόρους

European Association of Service providers
for Persons with Disabilities

Πηγή Dunst, Johanson, trivette, Hamby/1991

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΟΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

«Χρειάζεται ένα ολόκληρο χωριό για να μεγαλώσει ένα παιδί»

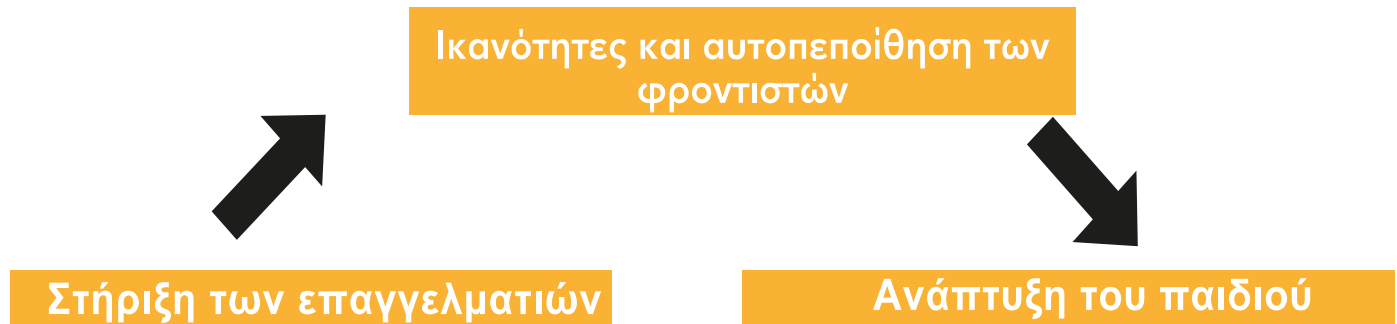
European Association of Service providers
for Persons with Disabilities

Πηγή Dunst, Johanson, trivette, Hamby/1991

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΟΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Οι σχέσεις της επίδρασης των επαγγελματιών στους φροντιστές και την ανάπτυξη των παιδιών

Πηγή: McWilliam, 2002, όπως αναφέρεται στο Almeida et al., (2011). Early childhood intervention practices based on routines. A training and research project. *Psychological analysis*, 1(29): 83-98. Απόδοση και αναπαραγωγή με την άδεια του συγγραφέα.

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΟΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

...μία σειρά από αρχές που καθορίζουν όχι μόνο το **τι** συμβαίνει στις πρακτικές αλλά και το **πώς**

- **ΤΙ**: κινητοποίηση τυπικών και άτυπων πόρων για τη στήριξη της οικογένειας
- **ΠΩΣ**: ο τρόπος που διεξάγονται οι παρεμβάσεις είναι εξίσου σημαντικός με το **τι**.

European Association of Service providers
for Persons with Disabilities

-- Dunst, Trivette & Deal, 1994; Trivette & Dunst, 2000

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΟΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

ΠΩΣ ?

European Association of Service providers
for Persons with Disabilities

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΟΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

ΤΙ ΑΛΛΑΖΕΙ?

Ολόκληρη η οικογένεια είναι η μονάδα παρέμβασης

Οι οικογένειες και οι επαγγελματίες εργάζονται συνεργατικά σαν εταίροι

Ανταπόκριση στις προτεραιότητες και τους στόχους των οικογενειών

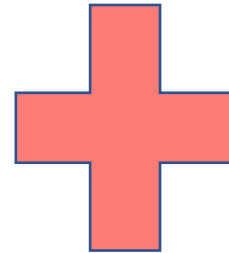
Οι επαγγελματίες είναι εκπρόσωποι που υπηρετούν την οικογένεια

Εξατομικευμένη πρακτική για κάθε οικογένεια

European Association of Service providers
for Persons with Disabilities

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΟΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

-- Dunst, Boyd, Trivette & Hamby, 2002; Dunst & Espe-Sherwindt, 2016

Συστατικά αποτελεσματικής παροχής βοήθειας

- Εκπαίδευση
- Επαγγελματική εμπειρία
- Εξειδίκευση
- Να γνωρίζει παθολογίες της ανάπτυξης
- Να γνωρίζει τη χρήση αξιολογικών εργαλείων
- Να γνωρίζει τεκμηριωμένες και συνιστώμενες πρακτικές

- Ενεργή ακρόαση
- Συναίσθηση
- Αυθεντικότητα
- Αξιοπιστία
- Ειλικρίνεια
- Κατανόηση και Σεβασμός
- Ειλικρινές Ενδιαφέρον
- Εμπιστοσύνη στις ικανότητες της

- Μοίρασμα όλων των πληροφοριών με την οικογένεια
- Παρότρυνση των γονιών να λαμβάνουν τις δικές τους αποφάσεις

Συμμετοχικές Πρακτικές

- Παρότρυνση των οικογενειών να κάνουν χρήση των γνώσεων και των ικανοτήτων που διαθέτουν
- Βοήθεια στην οικογένεια ώστε να αποκτήσει νέες ικανότητες

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΟΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Δεν αρκεί να δουλεύεις με την οικογένεια για να είσαι οικογενειοκεντρικός

Τύπος προσέγγισης	Χαρακτηριστικές αξιώσεις σε σχέση με την οικογένεια	Χαρακτηριστικές αξιώσεις σε σχέση με τους επαγγελματίες και την παρέμβαση
Οικογενειοκεντρική	Οι οικογένειες θεωρούνται πλήρως ικανές να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις και να ενεργούν με βάση τις επιλογές τους.	Ο επαγγελματίας θεωρείται ως ο εκπρόσωπος και το εργαλείο των οικογενειών. Ο ρόλος του είναι να παρέχει τις απαραίτητες πληροφορίες στην οικογένεια, ώστε να μπορεί να παίρνει τεκμηριωμένες αποφάσεις και να δημιουργεί ευκαιρίες για την ενίσχυση των ικανοτήτων της. Η παρέμβαση επικεντρώνεται στην προώθηση των ικανοτήτων και την κινητοποίηση των πόρων και της στήριξης στην οικογένεια, με εξατομικευμένο, ευέλικτο και ανταποκριτικό τρόπο.
Εστιασμένη στην οικογένεια	Οι οικογένειες θεωρούνται ικανές να κάνουν επιλογές, αλλά οι επιλογές περιορίζονται στους πόρους, την υποστήριξη και τις υπηρεσίες που ο επαγγελματίας θεωρεί καταλληλότερα για τις ανάγκες της οικογένειας. Η οικογένεια θεωρείται καταναλωτής υπηρεσιών.	Ο επαγγελματίας υποστηρίζει και συμβουλεύει την οικογένεια για το πώς θα πρέπει να διεξάγονται οι παρεμβάσεις, παρακολουθώντας τον τρόπο με τον οποίο η οικογένεια χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες που προσφέρονται από τον επαγγελματία.
Σε συσχέτιση με την οικογένεια	Οι οικογένειες θεωρούνται ως ελάχιστα ικανές να πραγματοποιήσουν αλλαγές στη ζωή τους, αλλά θεωρούνται ως ο εκπρόσωπος των επαγγελματιών.	Ο επαγγελματίας θέτει τις αλληλεπιδράσεις που θεωρούνται σημαντικές και απαραίτητες για την οικογένεια και η οικογένεια αναμένεται να εφαρμόζει και να αναπτύσσει τις προτεινόμενες παρεμβάσεις.
Με επίκεντρο τον επαγγελματία	Οι οικογένειες θεωρούνται ελλειμματικές ή παθολογικές. Οι οικογένειες είναι παθητικοί συμμετέχοντες στη διαδικασία και υπάρχει μικρή ή καμία θεώρηση των απόψεων και των θέσεών τους.	Ο επαγγελματίας θεωρείται ως ο ειδικός ο οποίος καθορίζει τις οικογενειακές ανάγκες και υλοποιεί τις παρεμβάσεις. «Πατερναλιστικό» μοντέλο, παρόμοιο με το ιατρικό μοντέλο.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ /ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΟΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ Carl Dunst

ΔΕΚΑ ΑΡΧΕΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΟΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

1. Οι οικογένειες και τα μέλη τους αντιμετωπίζονται κάθε στιγμή με αξιοπρέπεια και σεβασμό
2. Οι επαγγελματίες δείχνουν ευαισθησία και ανταπόκριση στην οικογενειακή, πολιτιστική, εθνοτική και κοινωνικοοικονομική πολυμορφία
3. Η οικογενειακή επιλογή και η λήψη αποφάσεων πραγματοποιούνται σε όλα τα επίπεδα συμμετοχή της οικογένειας στη διαδικασία παρέμβασης
4. Οι επαγγελματίες μοιράζονται τις πληροφορίες τις οποίες χρειάζονται οι οικογένειες προκειμένου να προβούν σε τεκμηριωμένες επιλογές
5. Η πρακτική της παρέμβασης στηρίζεται στις επιθυμίες, ανάγκες και τις προτεραιότητες όπως αυτές έχουν προσδιοριστεί από την οικογένεια

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ /ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΟΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ Carl Dunst

ΔΕΚΑ ΑΡΧΕΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΟΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

6. Η υποστήριξη, οι πόροι και οι υπηρεσίες παρέχονται με τρόπο που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της οικογένειας και εξατομικευμένα
7. Για την επίτευξη των αποτελεσμάτων που επιθυμεί η οικογένεια γίνεται χρήση ενός ευρέως φάσματος ανεπίσημων, επίσημων και κοινοτικών μέσων στήριξης και πόρων
8. Οι επαγγελματίες χτίζουν πάνω στα δυνατά σημεία, τις δεξιότητες και τα ενδιαφέροντα του παιδιού καθώς και σε εκείνα των γονεών και της οικογένειας για την ενδυνάμωση των λειτουργιών της οικογένειας
9. Οι σχέσεις μεταξύ επαγγελματιών και οικογενειών χαρακτηρίζονται από συνεργασία που βασίζεται σε αμοιβαία εμπιστοσύνη και σεβασμό και στην από κοινού διαδικασία επίλυσης των προβλημάτων
10. Οι επαγγελματίες χρησιμοποιούν πρακτικές παροχής βοήθειας οι οποίες υποστηρίζουν και ενισχύουν τη λειτουργικότητα της οικογένειας

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ /ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΟΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Η υιοθέτηση μιας οικογενειοκεντρικής θεώρησης, τοποθετώντας την οικογένεια στο επίκεντρο της παρέμβασης συνεπάγεται μία

ΘΕΜΕΛΙΩΔΗ ΑΛΛΑΓΗ

στον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε τις υπηρεσίες παροχής βοήθειας σε παιδιά με αναπηρία

ΑΛΛΑΓΗ

Στο τρόπο που αντιλαμβάνεται ο επαγγελματίας το δικό του ρόλο
Αλλά και τις πεποιθήσεις για τις οικογένειες

ΕΙΝΑΙ ΕΠΙΤΥΧΗΜΕΝΕΣ ΟΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΟΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

VEIPD Early Intervention: A Routines-Based Approach - Part 1: Traditi... Παρακολο... Κοινοποίη...

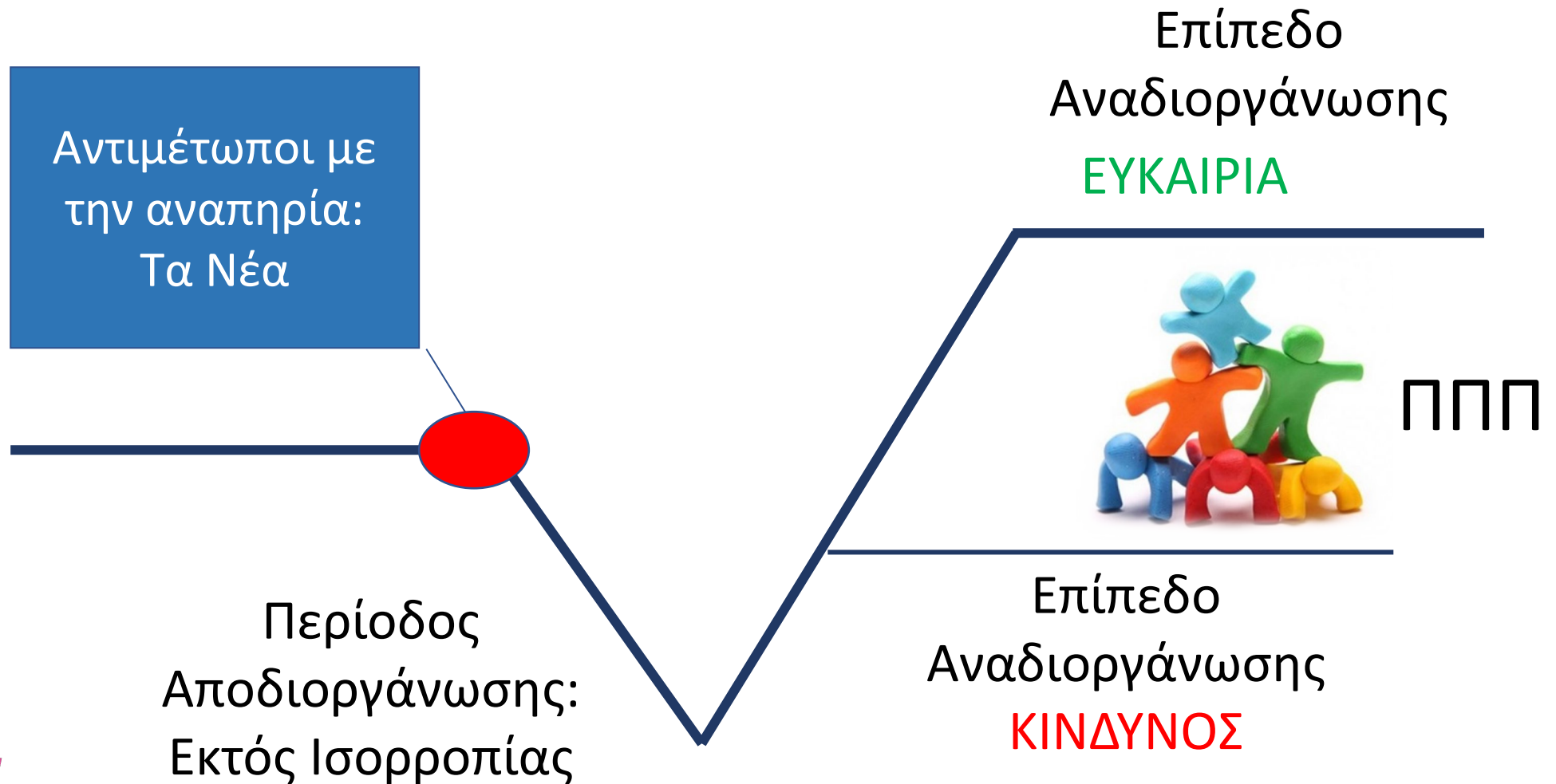
Early Intervention PART 1: Traditional vs. Routines

3

Παρακολούθηση σε YouTube

integrated

Παιδι με αναπηρια: το σημειο καμπης

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΟΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΠΑΙΔΙ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ: ΟΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

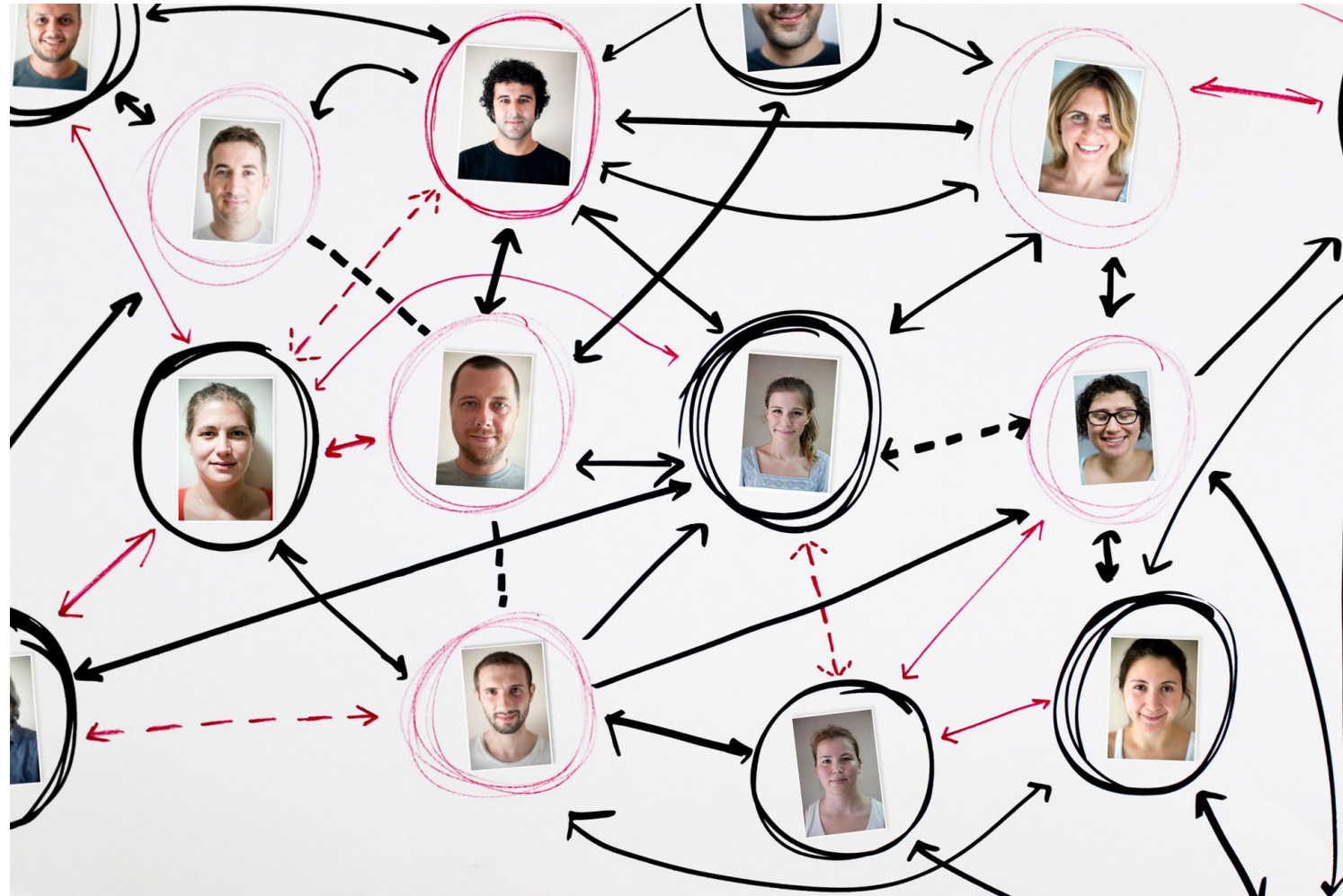
- Να προσδιορισθούν ποιες στρατηγικές και εμπειρίες θα λειτουργήσουν αποτελεσματικά με το συγκεκριμένο παιδί και την συγκεκριμένη οικογένεια
- ΕΙΔΙΚΆ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ που έχουν τις ίδιες σχεσιακές ανάγκες αλλά προκειμένου να καλυφθούν χρειάζονται να αναπτύξουν τις ιδιαίτερες τεχνικές, προσαρμογές, πλαίσια ώστε να εγκαθιδρυθούν οι σχέσεις
- Να εντοπιστεί και να φέρει στην επιφάνεια τους παράγοντες στρες που συνδέονται με την αναπηρία, την ανάγκη για γνώση, για την ιδιαίτερη κατάσταση υγείας του παιδιού, και την ανάγκη για πρόσθετους πόρους

Οικογενειοκεντρική προσέγγιση παιδι με αναπηρία: οι προκλήσεις

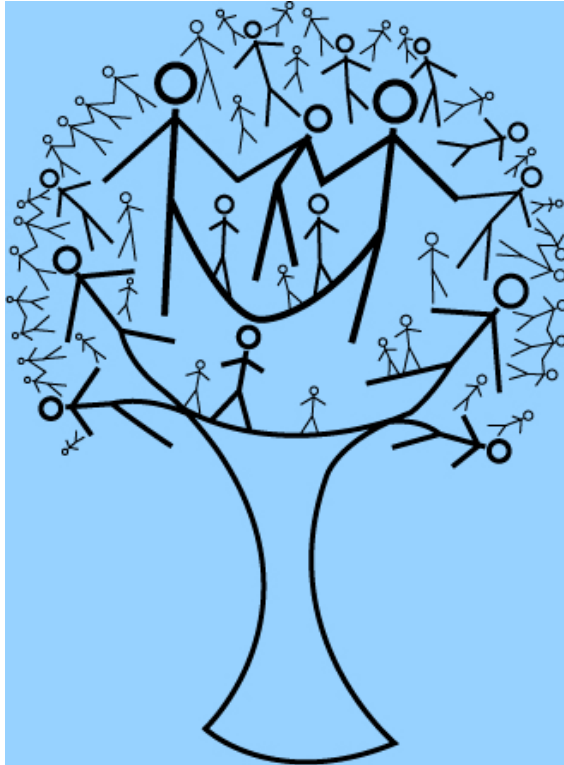
- Τεχνικές γνώσεις και δεξιότητες ποιότητες της προσωπικότητας τους
- Ειδικές τεχνικές για τη στήριξη της οικογένειας
- Ικανότητα συνεργασίας και ομαδικής εργασίας
- Διαθέσιμους πόρους

Η Πρώιμη Παιδική Παρέμβαση = ΣΧΕΣΕΙΣ

European Association of Service providers
for Persons with Disabilities

Η Πρώιμη Παιδική Παρέμβαση = ΣΧΕΣΕΙΣ

Το πεδίο της Πρώιμης Παρέμβασης είναι μία ειδικότητα που στηρίζεται στις Σχέσεις

Μεταξύ γονέων/ μελών της οικογένειας/φροντιστών και του παιδιού

Μεταξύ της οικογένειας και της Κοινότητας

Μεταξύ της οικογένειας και των επαγγελματιών της Πρώιμης Παρέμβασης

Μεταξύ των ίδιων των επαγγελματιών

Η ποιότητα των σχέσεων και της συνεργασίας αυτής επηρεάζει τα αποτελέσματα και την επιτυχία της Πρώιμης Παιδικής Παρέμβασης

Οι σχέσεις με την
Οικογένεια:

Οικογενειοκεντρικό
Πλαίσιο

Οι σχέσεις μεταξύ
επαγγελματιών:

Δουλεύοντας μαζί ως
Ομάδα

European Association of Service providers
for Persons with Disabilities

-- Raver & Childress, 2015

Οικογενειακη προσεγγιση

Δουλεύοντας ως ΟΜΑΔΑ

European Association of Service providers
for Persons with Disabilities

Τί είναι ΟΜΑΔΑ?

Βάζοντας ανθρώπους μαζί σε ένα δωμάτιο δεν τους κάνουμε ομάδα!

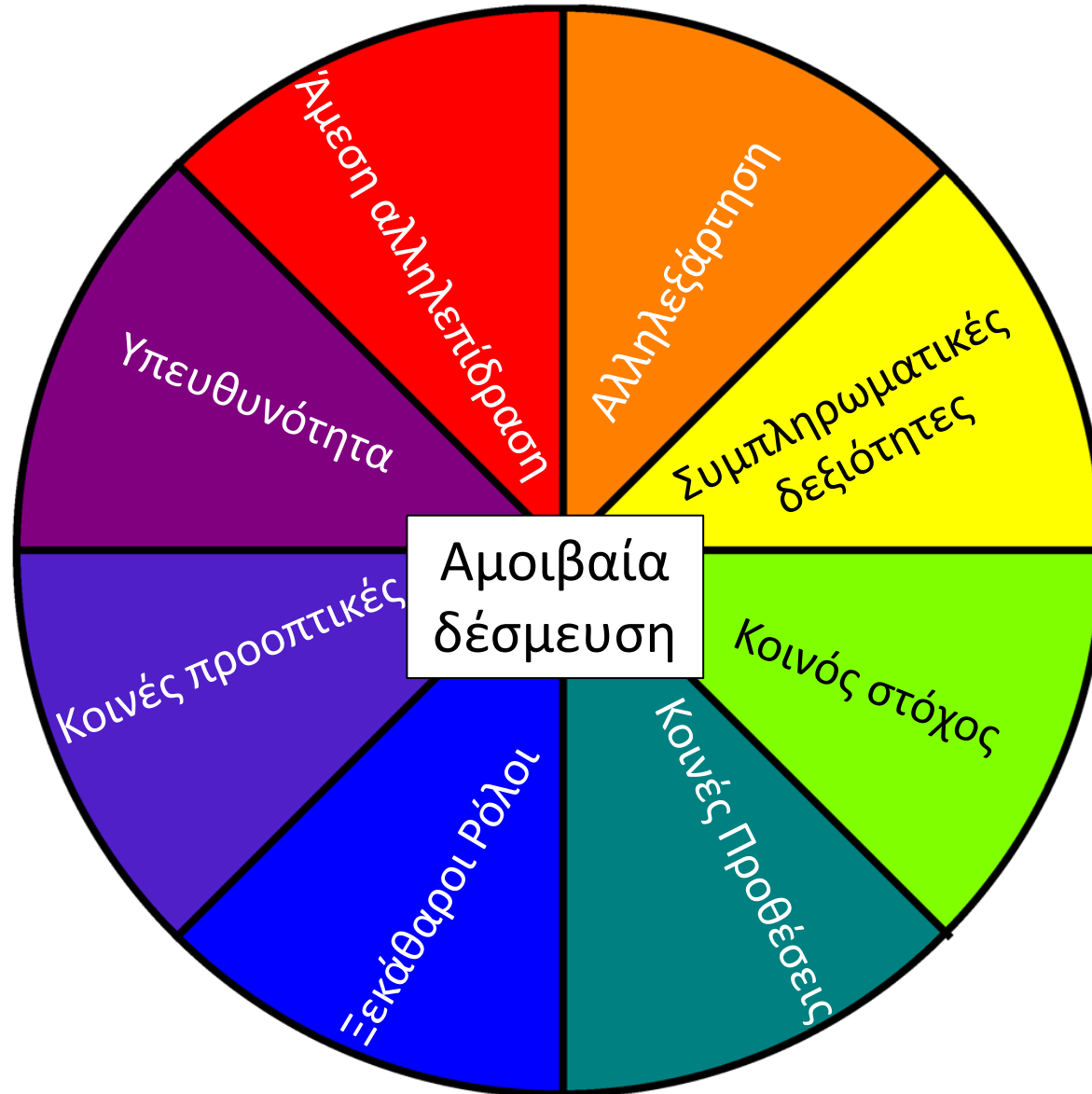

European Association of Service providers
for Persons with Disabilities

- Εκπαιδευτικά Προγράμματα και υπηρεσίες για παιδιά που έχουν αναπτυξιακές καθυστερήσεις ή αναπηρίες ή υπάρχει κίνδυνος να εμφανίσουν στο μέλλον, από τη φύση τους εμπλέκουν πάντοτε περισσότερους από έναν ενήλικες.
- Η ποιότητα των σχέσεων και των αλληλεπιδράσεων μεταξύ αυτών των ενηλίκων, επηρεάζει το βαθμό επιτυχίας αυτών των προγραμμάτων.
- Η συνεργασία σε ομάδα θα πρέπει να είναι τέτοια ώστε να προωθεί και να διατηρεί μία συνεργατική και συνεχόμενη σχέση μεταξύ των ενηλίκων προκειμένου να επιτύχει τα κατάλληλα αποτελέσματα για τα παιδιά

Division for Early Childhood. (2014). DEC recommended practices in early intervention/early childhood special education 2014. Retrieved from <http://www.dec-sped.org/recommendedpractices>

ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ

European Association of Service providers
for Persons with Disabilities

Μην ξεχνάς!!

- Η Οικογένεια είναι μέλος της ΟΜΑΔΑΣ
- Κάθε οικογένεια έχει
  - Μία μοναδική γνώση/προοπτική
  - Δεξιότητες που συμπληρώνουν αυτές του επαγγελματία
  - Το ρόλο του γονέα του παιδιού ως αυτός που τελικά λαμβάνει τις αποφάσεις

3 ΜΟΝΤΕΛΑ ΟΜΑΔΑΣ για την ΠΠΠ

Τα περισσότερα προγράμματα κάνουν χρησιμοποιούν μία από αυτές τις παραλλαγές στην ομάδα τους.

- **Πολυεπιστημονική**
  - Επαγγελματίες από διαφορετικές ειδικότητες εργάζονται ανεξάρτητα με ελάχιστες ευκαιρίες για συνεργασία και επικοινωνία
- **Διεπιστημονική**
  - Επαγγελματίες από διαφορετικές ειδικότητες στην ουσία διενεργούν την αξιολόγηση ξεχωριστά, ανταλλάσσουν πληροφορίες, μπορούν να σχεδιάζουν από κοινού αλλά παρέχουν την παρέμβαση στη βάση της δικής τους ξεχωριστής ειδικότητας
- **Υπερεπιστημονική**
  - Οι επαγγελματίες καταβάλουν κάθε προσπάθεια να εργάζονται συνεχώς μαζί παρά απομονωμένα.

-- Raver & Childress, 2015

- Με ποιο μοντέλο προσομοιάζει η δομή της δικής σας ομάδας?
- Ποιος ο ρόλος της οικογένειας σε κάθε μία από τις παραπάνω περιπτώσεις?

ΥΠΕΡΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

*Το υπερ-επιστημονικό μοντέλο συνίσταται στη λειτουργία μίας ομάδας επαγγελματιών από διαφορετικούς κλάδους, η οποία χαρακτηρίζεται από την **κοινοποίηση** και την **ανταλλαγή γνώσεων και ικανοτήτων** μεταξύ των μελών της, υιοθετώντας, με αυτόν τον τρόπο, μία κοινή **γλώσσα** και μία αμοιβαία **εμπιστοσύνη** μεταξύ των. Τα όρια μεταξύ των κλάδων γίνονται όλο και πιο ασαφή, προωθώντας, έτσι, τη συναίνεση μεταξύ των μελών της ομάδας – **συμπεριλαμβανομένης και της οικογένειας ως εταίρο** και ως τον κύριο υπεύθυνο λήψης αποφάσεων στη διαδικασία αξιολόγησης και παρέμβασης (Carvalho, 2004). Εκτός αυτού, το μοντέλο αυτό υποστηρίζει και ότι η οικογένεια αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ομάδας ΠΠΠ και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να χαίρει εκτίμησης και σεβασμού, όπως κάθε άλλο μέλος της ομάδας.*

ΥΠΕΡΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΟΜΑΔΑ/ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Η παρέμβαση με τα παιδιά πραγματοποιείται στον ενδιάμεσο χρόνο μεταξύ των επισκέψεων των επαγγελματιών και παρέχεται από τους σημαντικούς φροντιστές τους.

Τα μικρά παιδιά δεν έχουν τη δυνατότητα να μεταφέρουν/γενικεύουν τις δεξιότητες από ένα μαθησιακό πλαίσιο στην καθημερινή τους ζωή. Δεν μαθαίνουν μέσα από δοκιμές, που συγκεντρώνονται σε συνεδρίες, αλλά, αντ' αυτού, μαθαίνουν μέσα από επαναλαμβανόμενες αλληλεπιδράσεις με το περιβάλλον τους, διάσπαρτες μέσα στο χρόνο.

Φροντιστές παιδιών είναι αυτοί που συμβάλλουν περισσότερο στην προώθηση της ανάπτυξης του παιδιού και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να ταυτιστούν με τους στόχους παρέμβασης, αισθανόμενοι ότι είναι οι δικοί τους στόχοι.

(McWilliam, 2003b)

ΥΠΕΡΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΟΜΑΔΑ/ ΠΡΟΣΩΠΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Σε αυτό το μοντέλο, ένας από τους επαγγελματίες επιλέγεται από την ομάδα για να αναλάβει την τακτική επαφή με την οικογένεια, αλλά και την εκπροσώπηση όλων των μελών της ομάδας. Το μέλος αυτό ονομάζεται Πρόσωπο Αναφοράς (ΠΑ) και

- είναι το υπεύθυνο για την εφαρμογή του σχεδίου παρέμβασης,*
- μεσολαβεί στη σχέση της οικογένειας με ολόκληρη την ομάδα, καθώς και με άλλες υπηρεσίες.*
- συντονίζει τις υπηρεσίες και τους πόρους που ανταποκρίνονται στις ανάγκες του παιδιού και της οικογένειας, τους οποίους η οικογένεια έχει προσδιορίσει (Almeida, 2009).*
- είναι υπεύθυνο να πραγματοποιεί τις περισσότερες επισκέψεις στο οικογενειακό, ή άλλο, πλαίσιο, για να συμβουλεύει την οικογένεια σχετικά με συγκεκριμένες ανάγκες οι οποίες απαιτούν πιο εξειδικευμένη υποστήριξη.*
- είναι υπεύθυνο για την εφαρμογή του σχεδίου παρέμβασης με την οικογένεια –η υπόλοιπη ομάδα παρέχει δευτερεύουσα υποστήριξη.*

ΥΠΕΡΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΟΜΑΔΑ/ ΠΡΟΣΩΠΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Με αυτή την ομαδική μέθοδο, μέσω της συμβολής του ΠΑ, η **ενοποίηση της γνώσης** που έχει η ομάδα για το παιδί και την οικογένεια είναι εξασφαλισμένη (Glennen & DeCoste, 1997). Το γεγονός ότι προτιμάται μόνο ένας επαγγελματίας για να αναλάβει την τακτική επαφή με την οικογένεια, εξ ονόματος ολόκληρης της ομάδας ΠΠΠ, καθιστά την παρέμβαση λιγότερο «παρεμβατική» και η οικογένεια μπορεί να δημιουργήσει ευκολότερα σχέση εμπιστοσύνης και συνεργασίας με τον επαγγελματία ο οποίος μεσολαβεί στη σχέση με τις υπηρεσίες ΠΠΠ. Μάλιστα, τα στοιχεία της Εθνικής Έρευνας για το Συντονισμό Υπηρεσιών Πρώιμης Παρέμβασης (National Survey of Service Coordination in Early Intervention) αναφέρουν ότι το 96% των γονέων οι οποίοι σχετίζονται με ένα μόνο άτομο το θεωρούν χρήσιμο, ενώ το ποσοστό αυτό μειώνεται στο 77% και στο 69%, όταν οι γονείς σχετίζονται με δύο ή τρεις επαγγελματίες, αντίστοιχα (Dunst & Bruder, 2004, όπως αναφέρεται στο Almeida, 2009).

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΥΠΕΡΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ

- ↓ παρεμβατικότητα και στρες για την οικογένεια
- ↓ μπέρδεμα for the family
- ↓ Κατακερματισμός των υπηρεσιών σε φορείς ή σε αναπτυξιακούς τομείς
- ↑ Περισσότερη συνεκτικά πλάνα παρέμβασης και ολιστική προσέγγιση
- ↑ Αποτελεσματικότητα και καλή σχέση κόστους οφέλους
- ↑ Γνώσεις και δεξιότητες για όλους και για την οικογένεια

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΥΠΕΡΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ

- Διαφορετικές προσδοκίες για τον ρόλο και το σκοπό της ομάδας και των μελών
- Φόβος μήπως χαθεί η επαγγελματική ταυτότητα του κάθε μέλους
- Αναποτελεσματικές επικοινωνιακές στρατηγικές
- Απροθυμία για μοίρασμα της γνώσης και των δεξιοτήτων
- Έλλειψη εμπιστοσύνης στις δεξιότητες των άλλων μελών
- Αντίσταση στην εκμάθηση νέων δεξιοτήτων

The paradigm SHIFT

VEIPD Early Intervention: A Routines-based Approach - Part 2:...

Παρακολο... Κοινοποίη...

Early Intervention

PART 2: What Early Intervention Can (and Should) Look Like

integrated training collaborative

Παρακολούθηση σε YouTube

The image shows a YouTube video player interface. At the top, there is a channel name 'VEIPD' and the video title 'Early Intervention: A Routines-based Approach - Part 2:...' in white text on a dark purple background. To the right of the title are icons for 'Watch later' and 'Share', with the Greek text 'Παρακολο...' and 'Κοινοποίη...' below them. The main content area has a white background with the title 'Early Intervention' in a large, bold, black font, followed by 'PART 2: What Early Intervention Can (and Should) Look Like' in a smaller black font. A play button icon is centered over the text. At the bottom right of the video area, there is a logo for 'integrated training collaborative'. At the bottom of the player, there is a dark grey bar with the text 'Παρακολούθηση σε YouTube' and the YouTube logo.

The paradigm SHIFT- Η περίπτωση της Πορτογαλίας

	Πριν	Τώρα
Πληθυσμός-Στόχος	Παιδιά ηλικίας 0-3 ετών με «αναπηρία»	Παιδιά ηλικίας 0-6 ετών με αναπτυξιακές διαταραχές και/ή σε κίνδυνο και οι οικογένειές τους
Γενικό Πλαίσιο	Κέντρα διέγερσης Θεραπευτικά Κέντρα Ιδρύματα	Φυσικά πλαίσια (σπίτι, βρεφικός σταθμός, νηπιαγωγείο κ.λπ.)
Πρακτικές	«Τυποποιημένες»	«Ειδικά σχεδιασμένες» Εξατομικευμένες
Ο ρόλος των επαγγελματιών και των οικογενειών	Εμπειρογνώμονες / υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων = Παθητικοί παραλήπτες υπηρεσιών	Διευκολυντές = Ενεργοί συμμετέχοντες / υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων
Στόχοι / αποτελέσματα	Ανάπτυξη Παιδιού	Πρόληψη της ανάπτυξης του παιδιού Ενδυνάμωση/ το κτίσιμο των ικανοτήτων της οικογένειας
Ομαδική δουλειά	Πολυεπιστημονική	Υπερεπιστημονική (με την ένταξη της οικογένειας)
Οργανωτική δομή	Τομεακή (με περιστασιακούς δεσμούς μεταξύ τομέων) Κατακερματισμένες υπηρεσίες	Διατομεακές ολοκληρωμένες υπηρεσίες με βάση την κοινότητα
Φιλοσοφία ΠΠΠ	Παιδοκεντρική, βασισμένη στα «ελλείμματα»	Οικογενειοκεντρική, βασισμένη στα «δυνατά σημεία»

The paradigm SHIFT - ΟΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

The image shows a YouTube video player interface. At the top left, there is a circular logo with the text 'VEIPD' and the video title 'Early Intervention: A Routines-based Approach - Part 3: Changing The Mindset'. To the right of the title is a 'Share' button with a right-pointing arrow icon. The main content area features the text 'Early Intervention' in a large, bold, black font, with a red play button icon overlaid on the letter 'v'. Below this, the text 'PART 3: Changing The Mindset' is displayed in a smaller, bold, black font. At the bottom left, there is a 'Watch on YouTube' button with the YouTube logo. At the bottom right, there is a partially visible logo for 'Integrated'.

European Association of Service providers
for Persons with Disabilities

European Association of Service providers
for persons with disabilities

Η δράση έχει χρηματοδοτηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του Technical Support Instrument (Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης) και υλοποιείται από την EASPD σε συνεργασία με τη Γενική Διεύθυνση Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

ΔΗΛΩΣΗ ΑΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

Οι πληροφορίες και οι απόψεις που περιλαμβάνονται στο παρόν έγγραφο είναι του/των συντάκτη/συντακτών και δεν αντανακλούν αναγκαία την επίσημη άποψη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν εγγυάται στην ορθότητα των δεδομένων που περιέχονται στο παρόν έγγραφο. Ούτε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ούτε οποιοδήποτε πρόσωπο που ενεργεί για λογαριασμό της μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνο για τη χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτό.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ!